Jesu liv

Vi går nu in i Nya testamentet, och de första fyra böcker som möter oss där är evangelierna Matteus, Markus, Lukas och Johannes. Ordet *evangelium* betyder glädjebudskap. Syftet med evangelierna är att väcka tro på Jesus (Joh 20:31), en tro som ger evigt liv (Joh 3:16). Gemensamt för dessa är att de 1) handlar om Jesus, hans födelse, verksamhet, undervisning, hans underverk, person, och hans död, uppståndelse och himmelsfärd, och 2) de utgör ögonvittnesberättelser om de händelser som utspelade sig kring Jesus från Nasaret, antingen genom att evangelisterna själva såg dessa händelser eller att de ”intervjuat” andra ögonvittnen[1]. Evangeliernas ärende är alltså att berätta om Jesu liv[2]. Syftet med detta bibelstudium är att ge en översikt över hela Jesu liv från vaggan till himmelsfärden[3]:

- **Jesu födelse**. Två av evangelierna berättar om Jesu födelse och händelserna kring det (Matt 1:18-2:12, Luk 1:26-38, 2:1-38). Båda betonar det övernaturliga i hans tillblivelse och de sällsamma händelserna kring hans födelse.
- **Jesu barndom**. Som alla judiska pojkar blev Jesu omskuren på åttonde dagen (Luk 2:21), och som den förstfödde i familjen framburen i templet vid ett senare tillfälle (Luk 2:22-38). En del av Jesu barndom tillbringas på flykt undan kung Herodes, men när faran är över återvänder familjen till Israel och bosätter sig i Nasaret (Matt 2:13-23, Luk 2:39). Hans barndom liknade forna tiders profeters (Luk 2:40,52, jfr 1 Sam 2:26), men hans relation med Gud var djupare än andras, och vid sin *bar mitzvah*, sin ”konfirmation”, då en judisk pojke blir upptagen som vuxen medlem i församlingen, blev han kvar i templet när de andra reste hem (Luk 2:41-52). Han gjorde också vad inget annat barn i hela världshistorien gjort: han lydde sina föräldrar i *allt* (Luk 2:51), och uppfyllde därmed det femte budet (2 Mos 20:12) liksom alla andra bud: Jesus syndade aldrig.
- **Jesu vuxna liv före hans framträdande**. Vi vet mycket lite om Jesu liv från tolv års ålder till hans offentliga framträdande vid ungefär trettio års ålder[4] (Luk 2:23), förutom att han växte i vishet, ålder och välbehag inför både Gud och människor (Luk 2:52). Till yrket blev han förmodligen snickare (Matt 13:55, Mark 6:3), som sin adoptivfar Josef. Han sågs som biologisk son till Josef (Luk 2:23), och var av Davids släkt och Juda stam. Han hade flera bröder och flera systrar, som var födda efter honom (Mark 6:3). Som

[1] Matteus var en av de tolv lärjungarna (till yrket tullindrivare) och skrev ner sina egna iakttagelser tillsammans med andras (han blev kallad först i Matt 9:9), Markus, som omnämns i Apg 12:12, anses ha skrivit ner lärjungen Petrus vittnesbörd (enligt den förste ”kyrkohistorikern” Papias, c:a 130 e Kr), Lukas tillhörde kretsen kring aposteln Paulus och byggde enligt Luk 1:1-3 sitt evangelium på omfattande forskningsarbete bland ögonvittnena, och Johannes var en av de tolv lärjungarna, och den som sist skrev ner till evangelium som en skildring av vad han själv sett (Joh 1:14), troligen då han var pastor i församlingen i Efesus, dit han enligt fornkyrkliga traditioner flyttat tillsammans med Jesu mor Maria.

[2] Evangelisterna vill berätta om Jesu liv ur lite olika synvinklar beroende på vilken publik de ville presentera honom för. Det är svårt att exakt veta, men följande är en grov gissning byggd på hur de omnämner Jesus i sina evangelier: Matteus skrev för judiska läsare för att övertyga dem om att Jesus är Messias, David Son (Matt 1:1), Markus skrev för att övertyga sina läsare om att Jesus är Guds Son (Mark 1:1), Lukas, som var hedning, skrev som en historiker för att övertyga hedningarna om att Jesus är Herren, grek *kyrios* (Luk 2:11), och Johannes skrev för att övertyga hedningarna om att Jesus är Ordet, grek *logos* (Joh 1:1).

[3] Av uppenbara skäl skriver vi inte *från vaggan till graven*.

[4] En judisk man kunde inte förvänta sig att bli betraktad som rabbin, andlig lärare, förrän han fyllt trettio år.

förstfödd hade han största ansvaret i familjen, men hans egna stöttade inte honom i hans uppdrag (Mark 3:21, Joh 7:5) förrän efter uppståndelsen[5].

- **Jesu framträdande**. Jesu började verka offentligt efter den dopväckelse som präglade Johannes Döparens korta verksamhetstid (Matt 3, Luk 3, Mark 1:4-9, Joh 1:19-34), och efter en period av bön, fasta och andlig kamp i öknen (Matt 4:1-11, Mark 1:12-13, Luk 4:1-13). Hans offentliga framträdande väckte uppmärksamhet och var inte utan viss dramatik (Matt 4:17, Luk 4:14-30, Mark 1:14, Joh 1:35-39). I samband med sitt framträdande lämnade han Nasaret och flyttade till Kapernaum, vilket blev hans ”basläger” (Matt 4:13-15, Mark 1:14, Luk 4:31).
- **Jesu offentliga verksamhet[6]**. Jesu offentliga verksamhet varade ungefär tre år och präglades av att han förkunnade evangelium om Guds rike och uppmanade till omvändelse (Mark 1:15), kallade efterföljare, s.k. lärjungar (Mark 1:16-20), förkunnade med auktoritet (Mark 1:21-22), 4) drev ut onda andar (Mark 1:23-28) och botade sjuka (Mark 1:29-39), förlät synder (Mark 2:1-11), gjorde andra underverk (Mark 4:35-41, 8:1-9), vidrörde dem som ingen annan vill vidröra (Mark 1:40-41), låg i ständig konflikt med det religiösa ledarskapet (Mark 2:16-17,23-28, 7:1-13, 11:15-18).
- **Jesu undervisning**. Jesus undervisning präglades av: lydnad för Skriften (Mark 1:44), en rätt förståelse av densamma (Mark 2:25-27), *liknelser* om det Guds rike han predikade (Mark 2:21, 2:22, 4:3-20, 4:21-25, 4:26-29, 4:30-32, 9:50, 12:1-12, 13:28-31, 13:33-37), den yttersta tiden (Mark 13:1-32), och om den försoning han kom för att dö och uppstå för (Mark 8:31-33, 9:30-32, 10:32-34, 12:22-24), om äktenskap och familj (Mark 10:1-16), förhållandet till det materiella (Mark 10:17-31), efterföljelsens kostnader (Mark 8:34-38, 10:35-45), de dödas uppståndelse, domen och det eviga livet (Mark 12:18-27).
- **Jesu person**. Alla evangelierna är noga med att framhålla Jesu dubbla naturer. Han var en verklig människa, men också Guds Son, gudomlig på samma sätt som Fadern (Joh 1:1-18, Matt 1:23, Joh 20:28, Mark 14:61-62, Joh 12:41). Detta märks både i hur han omtalas, hans titlar[7] och i hans egna handlingar.
- **Jesu död och uppståndelse**. Evangeliernas huvudärende är att skildra Jesu död och uppståndelse (Matt 27:45-28:8, Mark 15:21-16:14, Luk 23:26-24:43, Joh 19:16-21:23). De framhåller att Messias lidande skedde enligt Skrifternas förutsägelser (Luk 24:25-27, Mark 15:34, Joh 19:28-31) för våra synders skull (Luk 22:19-20, Matt 26:28, Joh 6:51).
- **Jesu himmelsfärd**. Tre av evangelierna slutar med att skildra himmelsfärden och hur Jesus ger uppdraget till sina lärjungar att gå ut och predika evangeliet för hela skapelsen (Matt 28:16-20, Mark 16:15-20, Luk 24:36-53). I alla evangelierna finns också klart uttalat att han skall komma tillbaka en andra gång (Matt 24:30, 25:31, Mark 13:26, Luk 21:27, Joh 21:22).

---

[5] Hans mor Maria och hans bröder var bland de som bad om helig Ande i övre salen (Apg 1:14), hans bror Jakob blev föreståndare i församlingen i Jerusalem (Apg 12:17, 15:13, 21:18, Gal 2:12), och en annan bror, Judas, skrev ett av breven i Nya testamentet, Judas brev.

[6] Vi begränsar denna och nästföljande punkt till några exempel ur Markusevangeliet av utrymmesskäl.

[7] Några exempel på Jesu titlar i evangelierna: Davids Son (Matt 21:9), Den Enfödde (Joh 1:18, 3:16), Den gode Herden (Joh 10:11, Matt 26:31), Den Högstes Son (Luk 1:32), Den Levande Gudens Son (Matt 16:16, Luk 1:35), Den Utvalde (Luk 23:35), Den Välsignades Son (Mark 14:61), Dörren (Joh 10:7), Frälsaren (Luk 2:11, Joh 4:42), Frälsningens horn (Luk 1:69), Guds bröd (Joh 6:33, 6:35), Guds Helige (Joh 6:69), Guds Lamm (Joh 1:29), Guds Messias (Luk 23:35, Luk 2:26, Matt 16:16), Herre och Gud (Joh 20:28, Luk 2:11), Israels konung (Joh 1:29, Matt 27:37), Jag Är (Mark 14:62), Livet (Joh 14:6), Marias Son (Mark 6:3), Människosonen (Matt 9:6), Ordet (Joh 1:1), Profeten (Matt 21:11), Sanningen (Joh 14:6), Snickaren (Mark 6:3, Matt 13:55), Soluppgång från höjden (Luk 1:78), Uppståndelsen och Livet (Joh 11:25), Vägen (Joh 14:6), Världens ljus (Joh 8:12).